

Smrt (nauka Církve)

Připravujeme se na slavnost narození Páně, slavnost prvního příchodu Ježíše Krista k nám. To se událo před více než 2.000 let a dodnes si ho připomínáme.

Víra nám říká, že Ježíš Kristus přijde v hodinu naší smrti.

Jaké to bude až Přijde? Jaký bude Ježíš v hodinu naší smrti?

Smrt ukončuje život člověka. Tím se končí i čas otevřený k přijetí a nebo k odmítnutí Božské milosti, kterou nám Bůh daroval v Kristu. Navyklý způsob myšlení moderního člověka se zdráhá připustit možnost, že by nás život mohl postavit před poslední volbu, mezi dvěma cestami, které se navždy rozcházejí. Není život spíš horou, na jejímž vrcholu se všechny cesty setkají? Mnozí by si to přirozeně přáli. Jenže Bůh nám řekl, že to tak není. Tato myšlenka, vyjádřená v prvním žalmu proniká celou Bibli: jsou dvě cesty, ne jedna pro všechny (viz Mt 7,13-14; srov. spisy Apoštolských Otců: List Barnabášův, kap. XVIII /Epistola Barnabae, 1. stol./). Jsou dvě cílové stanice, ne jedna. A smyslem spravedlnosti je oddělit ovce od kozlů.

Každý člověk se ihned po smrti setká s Bohem na soukromém soudu. Ve své nesmrtelné duši zde obdrží ohodnocení svého života ve vztahu ke Kristu, svou odplatu: Buď projde očišťováním (v očistci), aby mohl žít věčně s Kristem, nebo vchází ihned do blaženosti v nebi (Ježíš Kristus na kříži kajícímu lotru po pravici: „Dnes budeš se mnou v ráji“) a nebo je ihned navěky zavržen.

V životě se nám dostává mnoho varování, abychom se připravili na poslední soud. Každý skutek našeho života nese s sebou jistou spravedlnost: Tentýž úder sekery, který oslabuje strom, posiluje svaly dřevorubce, který kácí stromy, aby z nich mohlo být dřevo. Každá rána palicí, která oslabuje tělo oběti, zatěžuje duši a svědomí vraha.

Nový zákon mluví o soudu hlavně s pohledem na konečné setkání s Kristem při jeho druhém příchodu. Na více místech však také čteme o bezprostřední odplatě, kterou dostane po smrti každý, podle svých skutků a své víry. *Podobenství o chudém Lazarovi*, (Lazar přenesen po smrti do nebe, boháč do pekla ihned po smrti), *Kristova slova na kříži*, pronesená ke kajícímu zločinci, ale i další texty Nového Zákona (2 Kor 5,8 /„...opustit domov tělesný a odebrat se do domova k Pánu“/; Flp 1,23 /„...mám touhu zemřít a být s Kristem“/; Žid. 9,27 /„...je lidem určeno, že musí jednou zemřít a pak nastane soud“/; 12,23 /„...duším spravedlivých, kteří už dosáhli cíle“/) mluví o konečném osudu člověka a jeho duši, o osudu, která může být pro každého jiný.

S Božím soudem se nebudeme moci přít, protože při něm bude přítomen Bůh, který je pravda sama a který je světlo (Je to asi tak, jako když zažehneme žárovku - temnoty před světlem prchají). Peklem se stává světlo, které nenávidíme, je to pravda, která je utrpením pro duše, které ji nenávidí. Nebe je totéž světlo, ale pro ty, kteří ho milují. Je to jako s dvěma lidmi, kteří poslouchají jednu a tu samou symfonii. Jeden je odpůrce a druhý příznivce skladatele. Pro jednoho je to peklo, pro druhého nebe. Soud je proto nezměnitelný. Není to svéhlavý Boží rozmar. Tento soud je prostě pravda o tom, kdo jsme. Je to nezbytnost daná věčným zákonem.

Pro křesťana, který spojuje svůj život s Kristem, svoji vlastní smrt s Ježíšovou smrtí, je smrt setkáním s Kristem a vstupem do věčného života. Když Církev nad umírajícím vysloví odpouštějící slova Kristova rozhřešení, udělí mu znamení posilujícího pomazání a dá mu Krista ve sv. přijímání jako viaticum (t.j.: „pokrm na cestu“), osloví umírajícího těmito slovy (liturgický text):

„Křesťanská duše, vydej se na cestu z tohoto světa, ve jménu Boha, všemohoucího Otce, který tě stvořil, ve jménu Ježíše Krista, Božího Syna, který pro tebe trpěl, ve jménu Duchu Svatého, který byl na Tebe vyliť. Kéž ještě dnes dojdeš pokoje v příbytku u Boha, na svatém Siónu, ve společenství se svatou Bohorodičkou Pannou Marií, se svatým Josefem a se všemi anděly a svatými... Kéž ti při odchodu z tohoto života vyjde naproti svatá Panna Maria, andělé a všichni svatí... Kéž uvidíš tvář v tvář svého Vykupitele a kéž na věky požíváš blaženého patření na Boha“. (viz: Odporučené umírajícího Bohu, č.146; obsaženo v: Obřady pomazání nemocných a péče o nemocné, Sekretariát České liturgické komise, 1974)

Minule jsme mluvili o tom, že lékaři vědecky zpracovali výpovědi lidí, kteří přežili svoji klinickou smrt a o důsledcích těchto prožitků pro jejich další život (tzv. „Lazarův syndrom“). Popsali jsme si 15 bodů, které se v jejich výpovědích nápadně a pravidelně opakují, bez ohledu na rasu, národnost, náboženství (atd.). Z těchto bodů lze sestavit „ideální“ „zážitek smrti“.

Dotkli jsme se jednoho z těchto svědectví, publikovaného pod názvem Georg Ritchie: „Return from tomorrow“. MUDr. Georg Ritchie byl vysokoškolský učitel, profesor psychiatrie na klinice lékařské

fakulty. Ve 20ti letech ve vojenské službě onemocněl a byl prohlášen za mrtvého. Pouze díky vojínovi, který přesvědčil nadřízeného lékaře, mu byla, 10 minut po smrti, aplikována injekce do srdce, které se následně znovu rozeběhlo.

Svědectví z klinické smrti - Ritschie: „Návrat ze zítřka”

Vzpomněl jsem si na lidi v tomto přeplněném městě, kteří se na sebe marně snažili upozornit. Ti lidé byli jistě v podobném netělesném stavu, jako jsem byl já.

Jako já vlastně byli mrtví...

- bylo to tak naprosto jiné, než jak jsem si představoval smrt!

Všiml jsem si ženy, asi padesátileté, která šla ulicí za stejně starým mužem. Zdála se být naprosto živá, byla rozrušená, plakala. Jenže muž, na něhož se obracela, jako by její přítomnost nevnímal.

„Pořádně se nevyspíš. Marie tě příliš komanduje... Proč nemáš šálu? Nikdy sis neměl brát ženu, která myslí jen na sebe!” Z několika slov, která jsem pochytil, jsem pochopil, že to byla jeho matka, i když se zdála být téměř stejně stará. Jak dlouho s ním šla jeho cestami? Copak tohle byla smrt? Být stále neviditelný pro žijící, a přitom být stále zamotán do jejich patálií?

„Neshromažďujte si poklady na zemi! Neboť, kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.” V zapamatování biblických míst jsem nikdy nebyl moc dobrý, ale tato Ježíšova slova: „Neboť, kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce” (Mt 6, 21) probleskla (v tuto chvíli) v mé paměti jako elektrický výboj.

V jedné místnosti seděl šedovlasý muž ve svém křesle a diktoval dopis do diktafonu. Za ním ve vzdálenosti necelých deseti centimetrů stál jiný muž, snad o deset let starší, a stále se snažil sáhnout po mikrofonu, jako by jej chtěl vytrhnout z ruky toho druhého muže.

„Ne,” křičel, „pokud objednáš sto veletuctů, budou počítat víc. Vezmi tisíc veletuctů najednou! Pierce by ti udělal lepší nabídku.” Nepřetržitě mluvil, opravoval, přikazoval, ale muž v křesle jako by ho neviděl, ani neslyšel...

Jedna žena doslova žebrale o cigaretu, jako by žadonila o největší poklad světa. Jenže ta, kterou tak úpěnlivě prosila, se bavila se svými kamarádkami a ani si jí nevšimla. Klidně vytáhla krabičku cigaret z montérek, oné prosící ženě vůbec nenabídla, vytáhla jednu cigaretu a zapálila si ji. Prosící žena, které si nikdo nevšímal, se znovu a znovu se vrhala po zapálené cigaretě. Sahala stále znovu, ale... Spolu s mrazivou vzpomínkou jsem viděl, že ta žena prostě nebyla schopna po cigaretě sáhnout, nebyla schopna ji uchopit ...

Tito netělesní lidé - obchodník, žena, která prosila o cigaretu, tato milující matka - i když už nemohli mít kontakt se zemí, byli s ní spoutáni svým srdcem. Bylo to se mnou také tak? Otřesen jsem si uvědomil, jak jsem myslel na své skautské vyznamenání, na prsten k maturitě, na své lékařské studium.

Že by mé srdce, ohnisko mého bytí, bylo skutečně zaměřeno na takové malichernosti?

Světlo mě vedlo dál do špinavého baru, nacházejícího se v nějakém velkém přístavu. Všude byla spousta lidí, většinou námořníci, stáli u barového pultu, ... většinou popíjeli whisky, a to takovým tempem, jakému dva zpocení barmani sotva stačili. Vtom jsem uviděl něco zvláštního. Několik mužů stojících u barového pultu jako by nebyla schopna se napít. Stále znovu sahal po sklenicích na barovém pultu, jenže jejich ruce se nedokázaly chopit masivních sklenek a bez zábran procházely těžkým dřevěným pultem.... Zdálo se, že jsou stále žíznící, přestože jsou na dosah ... od zdroje své touhy,...

Skuteční pijáci ... neměli potuchy o těchto zoufale žíznivých netělesných osobách, necítili jejich šílené strkání, s jakým se draly ke každé plné sklenici... Přitom jsem viděl, že bytosti bez těla se vzájemně vidí a slyší, protože se stále znovu zuřivě hádaly kvůli sklenicím, které však nikdo z nich ve skutečnosti nemohl vypít.

V jednom domě chodil mladý muž za starším z jedné místnosti do druhé. „Je mi to líto, táto!” opakoval stále znovu. „Nevěděl jsem, že se to máme tak dotknout!”

A přesto, že jsem ho zcela jasně slyšel, bylo zřejmé, že starší muž, na kterého mluvil, ho nevnímal. Starý muž nesl podnos do pokoje, kde v posteli ležela starší žena. „Je mi to líto, táto!” znovu opakoval mladý muž. „Je mi to líto, mámo!” Donekonečna, stále znovu opakoval svá slova do uší, které ho nemohly slyšet.

Nechápavě jsem se obrátil na jas vedle sebe. I když jsem cítil, jak se jeho slitování rozlévá kolem nás jako široký proud, nic jsem nechápal. Mnohokrát jsme byli svědky podobných scén. Nějaký mladík sledoval školními chodbami mladou dívku. „Je mi to líto, Nancy.“ Žena středních let prosila šedovlasého muže, aby jí odpustil.

„Co je jim tak líto, Ježíši?“ ptal jsem se. „Proč nepřestávají mluvit s lidmi, kteří jim nemohou rozumět, nemohou je slyšet?“

Ze světla vedle mne vyzářila myšlenka: „Jsou to sebevrazi připoutaní k důsledkům svého činu“.

Toto poznání mnou otřásl a opět jsem si uvědomil, že přišlo od Něho. Nemohlo být ze mne, protože podobné scény jsem už dále neviděl, stejně jako jsem je neviděl předtím. Jako kdyby pravda, kterou mne chtěl naučit, byla již pochopena.

Očistec

Ti, kdo umírají v Boží milosti a přátelství, ale nejsou dokonale očištěni od svých vin a následků svých hříchů, od svého zlého smýšlení, ti jsou po smrti podrobeni očišťování, aby mohli dosáhnout svatosti, nutné ke vstupu do nebeské radosti (nebeského království).

Církev nazývá toto konečné očišťování vyvolených očistcem – A to je úplně něco jiného než trest zavržených, protože duše v očistci jsou si jisty svou věčnou spásou.

Církevní tradice mluví o očištném ohni a přitom se odvolává na některé texty Písma sv. (např. 1 Kor 3,15 „*utrpí sice škodu, ale sám sebe zachrání, ovšem bude mu tak, jako kdyby vyběhl z ohně*“; srov. 1 Kor 3,12-15; 1 Petr 1,7).

Sv. Řehoř Veliký (papež, * 540 – † 604) říká: „*Co se týká některých lehkých hříchů, je třeba věřit, že před posledním soudem je očištný oheň; vždyť ten, který je Pravda sama, říká, že jestliže se někdo rouhá Duchu svatému, nebude mu odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím (Mt 12,31). Z tohoto tvrzení se odvozuje, že jisté viny mohou být odpuštěny v tomto věku, ale jiné v budoucím věku.*“ (srovnej s Mk 3,29; 1 Petr 3,19-20; Mt 5,25-26; Luk 12,58-59)

Tato nauka Církve se opírá i o modlitbu za zemřelé, o níž hovoří 2. kniha Makkabejská ve Starém Zákoně (v Bibli): „*Proto dal [Juda Makkabejský] přinést smírnou oběť za mrtvé, aby jim byly odpuštěny hříchy*“ (2 Mak 12,46).

Církev proto již od prvních dob vzpomínala na zemřelé, přimlouvala se za ně a přinášela za ně eucharistickou oběť mše sv., aby byli očištěni a mohli dosáhnout blaženého patření na Boha. Církev také doporučuje almužny, odpustky a kající skutky za zemřelé.

Sv. Jan Zlatoústý (* 347 – † 407), patriarcha v Cařihradě řekl (Homilie in primam ad Corinthios): „*Pojďme jim na pomoc a vzpomínejme na ně. Jestliže Jobovi synové byli očištěni obětí jejich otce (viz kniha Job ve Starém Zákoně – v Bibli), proč bychom měli pochybovat o tom, že naše obětní dary za mrtvé jim přinášejí útěchu? Neváhejme a pojďme na pomoc těm, kteří jsou mrtví a obětujme za ně své modlitby.*“

Vážení přátelé,

dávám Vám zcela volně ke čtení i k předčítání tuto svou promluvu z 2. neděle adventní roku 2018, ale mám k Vám také tuto prosbu:

Farnost Praha - Podolí nemá faru, má pouze sakristii u kostela a oratoř nad sakristií, která je zařízena jako společenská místnost pro potřeby farnosti, ale není v ní žádné topení a je tam zima. V těchto dvou místnostech probíhá veškerá činnost Římskokatolické farnosti u kostela sv. Michaela Archanděla v Praze - Podolí (fotky sakristie s oratoří viz níže).

Řešením je buď koupě fary (na to nemáme), nebo zřízení topení (např. WAWky) pro oratoř nebo centrální topení pro oratoř, případně i sakristii. Sbírký ve farnosti jsou však malé a farnost na to proto nemá.

Budu Vám vděčný za jakoukoliv částku, zaslanou na účet Římskokatolické farnosti u kostela sv. Michaela Archanděla Praha - Podolí, číslo účtu:

204954041/0300 variabilní symbol 888777

Na zaslané dary Vám můžeme vystavit daňové potvrzení pro odečtení hodnoty darů ze základu daně (do 2% u právnických, do 15% u fyzických osob - z celkového základu daně) Potřebujeme pro to pouze jméno a příjmení (nebo název firmy), IČO nebo DIČ (nebo rodné číslo) a veřejnou adresu firmy (nebo Vaše trvalé bydliště).

Za veškeré zaslané dary Vám předem, jménem svým i jménem farnosti, mnohokrát děkuji

P. Jan Pata